משניות מבוארות

מסֶכֶת יוֹמָא

ט"ו כסלו

פרק א א) **שבעת יָמִים קֹדֶם יום הַכִּפּוּרִים מִפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל.** שֶׁעוֹבֵד בַּעֲבוֹדַת יום-הַכִּפֻּרִים, שֶׁכָּל בַּעֲבוֹדוֹת הַיּוֹם אֵין כְּשֵׁרוֹת אֶלָּא בו, **מִבֵּיתוֹ** דְּיָלִיף מִדְּכָתִיב בְּשִׁבְעַת יְמֵי הַמִּלּוּאִים (וִיקְרָא ח, לֹא-לֹז): "וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ שִׁבְעַת יָמִים וגו' לְכֻפֶּר עֲלֵיכֶם" לְרַבּוֹת מַעֲשֵׂה הַיּוֹם הַכִּפּוּרִים בְּדָרְיָיהוּ שִׁבְעַת יָמִים מִבֵּיתוֹ, **לִלְשְׁכַּת פֶּלֶהְדְּרִין** שֶׁבַּעֲזָרָה, וּקְרָאת בָּהּ מִלְּשוֹן פְּקִידֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵם מִתְמַנִּין בְּסוּף זְמַן בֵּית שֵׁנִי בְּמֶמְנוֹ, וּמִתוּךְ שֶׁרְשָׁעִים הָיוּ וְלֹא הָיוּ מוֹצִיאִין שֶׁיְּנָתֵן כִּסְפָּרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁמִּתְחַלְּפִין בְּכָל שָׁנָה. **וּמִתְקַיְּנִין מְזַמְּנִין לוֹ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו,** שֶׁמָּא יֵאָנֵס בּוֹ **פְּסוּל** שֶׁיִּטְמָא, וְלֹא יוּכַל לַעֲבוֹד בַּעֲבוֹדַת הַיּוֹם. **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף אִשָּׁה אַחֶרֶת מִתְקַיְּנִין לוֹ, שֶׁמָּא תְּמוּת אִשְׁתּוֹ** וְכֹהֵן גָּדוֹל בְּשֵׁעַת עֲבוֹדָה צָרִיךְ שֶׁתְּהֵא לוֹ אִשָּׁה, **שֶׁנֶּאֱמַר** (וִיקְרָא טז, ז): **"וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבַעַד בֵּיתוֹ".** **בֵּיתוֹ, זוֹ אִשְׁתּוֹ.** אֲמוּרוֹ לוֹ, אם כֵּן שֶׁאִתָּה חוֹשֵׁשׁ לְמִיתָה. **אין לָדָבָר סוֹף** דְּשָׁמָא גַּם הַשְּׁנִיָּה תְּמוּת, אֶלָּא אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא תְּמוּת פְּתֹאם, דְּזֶה לֹא שְׁכִיחָא. אֲבָל לְטֻמְאָה דְּשְׁכִיחָא חוֹשְׁשִׁים. **ב)** כָּל **שִׁבְעַת הַיָּמִים** קֹדֶם **הַיּוֹם** הַכִּפּוּרִים, שֶׁזֶּה הוּא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל **זוֹרֵק אֶת הַדָּם** שֶׁל תְּמִיד שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ. **וּמַקְטִיר אֶת הַקְּטֹרֶת, וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת,** מֵטִיר הָאִפֹּד שֶׁבַּמְּנוֹרָה מִן הַפִּתִּילוֹת שֶׁכָּבוּ **וּמַקְרִיב אֶת הָרֹאשׁ** שֶׁל תָּמִיד, **וְאֶת הָרֶגֶל,** וְכֵן כָּל הָאֵבָרִים, אֶלָּא שֶׁנָּקֵט אֶת הָרֹאשׁוֹנִים לְהַקְרָבָה. כְּדֵי שֶׁיְּהֵא רָגִיל בַּעֲבוֹדָה. **וְשׁוּב כָּל הַיָּמִים** שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, **אם רָצָה** כֹּהֵן גָּדוֹל **לְהַקְרִיב מִקָּרִיב, שֶׁכֵּהוּן גָּדוֹל מִקָּרִיב חֵלֶק בְּרֹאשׁ** בְּלֹא גּוֹרָל, **וּטוֹל חֵלֶק שֵׁנִי,** לוֹקֵחַ רִאשׁוֹן בַּחֲלֻקַּת הַקָּרְבָּנוֹת מֵה שֶׁיִּיְחַר. אַךְ בְּתִרּוּמוֹת וּשְׂאֵר מַתָּנוֹת שֶׁאֵינָן שְׁיָכוֹת לְמִזְבֵּחַ, שׁוּב הוּא לְשָׁאֵר כֹּהֲנִים. **ג) מִסּוּרוֹ** לוֹ בְּכָל יום מִשְּׁבַעַת הַיָּמִים, **זְקֵנִים מוֹקְנֵי בֵית דִּין וּזְקוּנִים** לְקָנוּ **בְּסֵדֶר** עֲבוֹדַת **הַיּוֹם** שֶׁבִּפְקֻדָּתָם אַחֲרֵי-מוֹת, **וְאומְרִים לוֹ, אישי כֹּהֵן גָּדוֹל, קְרָא אַתָּה בְּפִיךָ, שֶׁמָּא שְׁכֵחָהּ, אוֹ שֶׁמָּא לֹא לָמְדָהּ.** כִּי בְּמִקְדַּשׁ הַשֵּׁנִי הָיָה לְפָעָמִים מְעַמְּדִים עַל-יְדֵי הַמְלֻכּוֹת כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים שֶׁאֵינָם מְהֻגָּנִים. **עֵרֶב יום הַכִּפּוּרִים שְׁחָרִית, מְעַמְּדִין אוֹתוֹ** אֶת הַכֹּהֵן גָּדוֹל **בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח** שֶׁבְּהַר הַבַּיִת, **וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּכְבָשִׂים** שֶׁקְּרֵיבוּ בְּכָל מָקוֹם, **וְהוּא מוֹדֶה** עַל כָּל אֵלֶּה, **וְקָרֵא אֶת הַוִּדּוּי** שֶׁל יום הַכִּפּוּרִים, **וְהוּא אוֹמֵר** אֶת הַוִּדּוּי הַזֶּה אוֹמֵר: **אָנָּא הַשֵּׁם חָטָאתִי עָוִיתִי פָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, אָנָּא הַשֵּׁם כַּפֶּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לֵאמֹר: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי הַשֵּׁם תִּטְהָרוּ.** וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בָּעֲזָרָה כְּשֶׁשּׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ יוֹצֵא מִפִּי כֹּהֵן גָּדוֹל בְּשִׂמְחָה, **וְכוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּנְופְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.** אַחַר שֶׁהוּא מוֹדֶה וְאוֹמֵר אֶת הַוִּדּוּי הַזֶּה, **אוֹמְרִים לוֹ: אישי כֹּהֵן גָּדוֹל, אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵית דִּין, וְאַתָּה שְׁלוּחֵנוּ וְשֶׁלִּיחַ בֵּית דִּין אַבְטִינָס, מִשְׁבִּיעִין אָנוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשִּׁכְּנוּ שְׁמוֹ בְּבֵית הַזֶּה, שֶׁלֹּא תְשַׁנֶּה דָּבָר מִכָּל מַה שֶׁאֹמְרִנוּ לָךְ.** הוּא פּוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה. **וְהוּא** מַכִּיחִין לוֹ לִישֹׁן בְּלֵיל יום-הַכִּפֻּרִים, **זְקֵנֵי בֵית דִּין** אוֹתָם שֶׁקָּרְאוּ לְפָנָיו בְּסֵדֶר עֲבוֹדַת הַיּוֹם, **לְזַקְנֵי הַכְּנֻיּוֹת** לְלַמְּדוֹ סֵדֶר חֲסִינָת הַקְּטֹרֶת, שֶׁהִיא עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁבְּמִקְדָּשׁ. **וְהֶעֱלוּהוּ לַעֲלִיַּת בֵּית אַבְטִינָס** שֶׁהָיָה מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ. **וְהִשְׁבִּיעוּהוּ** זְקֵנֵי בֵית-דִּין שֶׁלֹּא יַתֵּן הַקְּטֹרֶת עַל הַמַּחֲתָה בְּהֵיכָל דֶּרֶךְ הַצְּדוֹקִים, **וְנִפְטְרוּ** זְקֵנֵי בֵית-דִּין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ רְשׁוּת **וְהָלְכוּ לָהֶם. וְאָמְרוּ** לוֹ זְקֵנֵי בֵית דִּין, **אישי אֲדוֹנִי כֹּהֵן גָּדוֹל, אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵית דִּין וְאַתָּה שְׁלוּחֵנוּ וְשֶׁלִּיחַ בֵּית דִּין,** וְעַל דַּעַת בֵּית דִּין אָנוּ מַשְׁבִּיעִין אוֹתְךָ **שֶׁאִנּוּ מַשְׁבִּיעִין אֶת עַצְמֵנוּ כְּמִי שֶׁשִּׁכְּנוּ שְׁמוֹ בְּבֵית הַזֶּה, שֶׁלֹּא תְשַׁנֶּה דָּבָר מִכָּל שֶׁבְּעַת הַיָּמִים.** הוּא פּוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה עַל שֶׁהֻשְּׁווּהוּ שֶׁמָּא בְּזִדּוּקֵי הוּא וְיִשְׁגֶּה, **וְהֵן הַזְּקֵנִים פּוֹרְשִׁין וּבוֹכִין** עַל שֶׁהֻשְּׁוּהוּ. **ד)** מָה הָיָה הַכֹּהֵן גָּדוֹל בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. **וְאם לֹא יִשְׁנוּ חֲכָמִים, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין לְפָנָיו. וְאם רָגִיל לִקְרוֹת** בְּמִקְרָא, **קוֹרֵא, וְאם לֹא** שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לִקְרוֹת, **קוֹרִין לְפָנָיו.** וּבַמֶּה **קוֹרִין לְפָנָיו בְּאִיּוֹב וּבְעֶזְרָא, וּבְדִבְרֵי הַיָּמִים** שֶׁהֵם דְּבָרִים הַמּוֹשְׁכִים הַלֵּב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. **זְכַרְיָה בֶן קְבוּטִלָּא אומר, פְּעָמִים הָרִבּוּי קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאל,** שֶׁגַּם הוּא מוֹשֵׁךְ אֶת הַלֵּב. **ז) בִּקֵּשׁ** כֹּהֵן גָּדוֹל **לְהִתְנַמְנֵם,** פְּרִחֵי כְּהֻנָּה הַכֹּהֲנִים צְעִירִים, שֶׁעֲדַיִן הָיוּ מְתַרְחֵי לְפָרֹחַ **מִכִּין לְפָנָיו בְּאַצְבָּע צְרֻדָה** לְאַצְבָּע הַסְּמוּכָה לָאֶגְרוֹף (אוֹ הִתְעַכְּבוּת הַנִּקְבָּרֵת אֲמַת). מְחַבֵּר אֶגְרוֹף לְאֶצְבָּע וְשׁוּמְקָה בְּכֹחַ וּמַכֶּה אוֹתוֹ בְּמַשְׁמַע קוֹל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. **וְאומְרִים לוֹ, אישי אֲדוֹנִי כֹּהֵן גָּדוֹל, עֲמוֹד וְהָפֵג אַחַת עַל הָרִצְפָּה שֵׁם עַל הָרִצְפָּה שֶׁעָה אַחַת עַל הָרִצְפָּה.** שִׁיש לְהָסִיר חָמֵץ, וְתִסּוֹר הַשֵּׁנָה וְלֹא תִישַׁן. **וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ** בְּשִׁירִים וּבְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁבְּשִׁירֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבּוֹ אָמְרוּ לְפָנָיו אם כֵּן? לֹא יַבְנֶה בֵּית שְׁוָא עַמְלוּ בוֹנָיו בוֹ (תהלים קכז א) (תפא"י) **עַד שֶׁיִּגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה** שֶׁל תָּמִיד הַשַּׁחַר. **ח) בְּכָל יום תּוֹרְמִין** אֶת **הַמִּזְבֵּחַ** תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, שֶׁחוֹתֵךְ מִן הַדֶּשֶׁן שֶׁעַל הַמִّזְבֵּחַ בְּמַחְתָּה מָלֵא קוֹמְצוֹ וְנוֹתֵן בְּמִזְרָח הַמִּקְלָט וּנְבֹלָע מִן הַמִּקְלָט, **בִּקְרִיאַת הַגֵּבֶר** קְרִיאַת הַתַּרְנְגֹל שֶׁהוּא עֲלוֹת הַשַּׁחַר, **או סְמוּךְ לוֹ** קָצָת. **בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו.** אֲבָל **בְּיום הַכִּפּוּרִים** הָיוּ מַחְזִירִין אוֹתוֹ לְמִזְרָח הַמִּקְלָט כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין לְדֶשֶׁן הַיּוֹם, **וּבְרָגְלִים** שֶׁעוֹלִים לְרֶגֶל הַיּוֹם; וּמְכִינִים הַרְבֵּה קָרְבָּנוֹת מִתְּאַסֵּף הַרְבֵּה אֹפֶר עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְהָיוּ צְרִיכִים זְמַן רַב לְאַסֵּף אֶת הָאֹפֶר לְתַפֵּחַ, וְהוּא גַּל גָּדוֹל שֶׁל אֹפֶר בְּמִזְרַח הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁנְּרָאֶה כְּתַפּוּחַ. הָיוּ מַשְׁכִּימִים לָזֶה מֵאֶמְצוּתָם הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁהִיא סוֹף שְׁלִישׁ הַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה, **וְלֹא הָיְתָה קְרִיאַת הַגֵּבֶר מְגִעַת בְּרַגְלַיִם, עַד שֶׁהָיְתָה עֲזָרָה מְלֵאָה מִישְׂרָאֵל** הַמְּבִיאִים קְרְבָּנוֹתֵיהֶם לְהַקְרִיב אוֹתָם מִיָּד אַחַר תְּמִיד הַשַּׁחַר.

ט"ו כסלו

פרק ב א) **בְּראשׁוֹנָה לְפָנֵי שֶׁתִּקְנוּ פִּיּוּט לִתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן, כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִתְרוֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ מְאוֹתוֹ בֵּית אָב, תּוֹרֵם,** מִפְּנֵי שֶׁהָיָה בְּהִשְׁתַּכְּמָה לֹא חִשְׁשׁוּ שֶׁיְּבוֹאוּ לִידֵי מְרִיבָה. **וּבִזְמַן שֶׁהֵן** שֶׁהָיוּ כֹּהֲנִים **מְרִבִּין** שֶׁרָצוּ לִתְרוֹם, **רָצוּ עוֹלִין בְּכֶבֶשׁ שֶׁמִּמִּנּוּ** עוֹלִים לְמִזְבֵּחַ, **וְכָל הָקוֹדֵם** אֶת **חֲבֵרוֹ אַרְבַּע אמות** הָעֲלִיּוֹת, **זָכָה** בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן.

מִשְׁנַיּוֹת מְבוֹאָרוֹת

פרק ב א בְּראשׁוֹנָה, כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִתְרוֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ. וּבִזְמַן שֶׁהֵן מְרִבִּין, רָצוּ עוֹלִין בְּכֶבֶשׁ, וְכָל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ אַרְבַּע אמות זָכָה. וְאם הָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין, הַמְּמֻנֶּה אוֹמֵר לָהֶם הַצִּבִּיעוּ. וּמָה הֵן מוֹצִיאִין, אֶחָד מִן הַצִּבְּעוֹנִין. אַחַת מִן הַגְּרָנוֹת. וְאֵין מוֹצִיאִין אֶגֶדֶל בְּמִקְדָּשׁ: **ב** מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין וְרָצוּ עוֹלִין בְּכֶבֶשׁ, וְדָחַף אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ, וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רַגְלוֹ. וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ בֵּית דִּין שֶׁבָּאִין לִידֵי סַכָּנָה, הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יַעֲלוּ עוֹלִין בְּכֶבֶשׁ. וְלֹא הָיוּ שָׁבִין אֶלָּא בְּפִיס. אַרְבָּעָה בְּפִיסוֹת הָיוּ וְאֵלּוּ הֵן: הַמְּמֻנֶּה אוֹמֵר לָהֶם הַצִּבִּיעוּ. וּמָה הֵן מוֹצִיאִין, אֶחָד מִן הַצִּבְּעוֹנִין, וְאֶחָד מִן הַגְּרָנוֹת. וְאֵין מוֹצִיאִין אֶגֶדֶל בְּמִקְדָּשׁ. **ג** הַפִּיס הַשֵּׁנִי, מִי שוֹחֵט, מִי זוֹרֵק, וּמִי מְדַשֵּׁן מוֹזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וּמִי מְדַשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה, וּמִי מַעֲלֶה אֵבָרִים לְכֶבֶשׁ, הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, וּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הַעֹקֶץ וְהָרֶגֶל, הַחֵזֶה וְהַגְּרוֹן, וּשְׁתֵּי הַצְּלָעוֹת, וְהַקִּרְבָּנוֹת, וְהַסֹּלֶת, וְהַחֲבִתִּין, וְהַיַּיִן. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כֹּהֲנִים זָכוּ בוֹ. אמר בן עַזָּאי לְפָנַי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, דֶּרֶךְ הוֹלֹכוֹ הָיָה קָרֵב: **ד** הַפִּיס הַשְּׁלִישִׁי, חֲדָשִׁים לְקִטֹרֶת בָּאוּ וְהִפִּיסוּ. וְהָרְבִיעִי, חֲדָשִׁים עַל יְשָׁנִים, מִי מַעֲלֶה אֵבָרִים מִן הַכֶּבֶשׁ וְלַמִּזְבֵּחַ. הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, וּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל, הַחֵזֶה וְהַגְּרוֹן, וּשְׁתֵּי הַצְּלָעוֹת, וְהַקִּרְבָּנוֹת, וְהַסֹּלֶת, וְהַחֲבִתִּין, וְהַיַּיִן. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כֹּהֲנִים זָכוּ בוֹ. אמר בן עַזָּאי לְפָנַי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, דֶּרֶךְ הוֹלֹכוֹ הָיָה קָרֵב. **ה** הַפִּיס הַשְּׁלִישִׁי, הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל. **ו)** הַפִּיס הַשְּׁלִישִׁי הִכְרִיעוּ: חֲדָשִׁים לְקִטֹרֶת שֶׁלֹּא זָכוּ בְּקִטֹרֶת מְעֻשֶּׁרֶת לֹא נִתְּנוּ לְהַקְטִיר פַּעַם שְׁנִיָּת כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ הַרְבֵּה מִתְבַּרְכִּין בָּהּ. **הַרְבִיעִי,** חֲדָשִׁים עַל יְשָׁנִים הָיוּ אומרים לְפִי שֶׁבְּקִטֹרֶת הָיָה אומר "חֲדָשִׁים לְכֵן חֲדָשִׁים עַל יְשָׁנִים". הָיוּ אומרים "חֲדָשִׁים עַל יְשָׁנִים". **מִי מַעֲלֶה אֵבָרִים מִן הַכֶּבֶשׁ וּלְמִזְבֵּחַ,** שֶׁהַקּוֹדְמִים הֵבִיאוּ אוֹתָם מִמִּזְרָח הַמִּקְלָט מֵחֲצִי כֶּבֶשׁ וּלְמַטָּה, שֶׁלֹּא הָיוּ מַעֲלִין אוֹתָם בְּבֵית-אַחַת עַד הַמִּזְבֵּחַ מִשּׁוּם "בְּרֹב-עַם הֲדַרַת מֶלֶךְ". **ה) תְּמִיד** מִשְּׁעַת הוֹלֹכַת אֵיבָרִים וְאֵילָךְ **קָרֵב בְּתִשְׁעָה בְּקָרִים,** כְּמוֹ שֶׁבְּאֶרְעוּ בְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה. וְלִפְעָמִים **בַּעֲשָׂרָה,** לְפְעָמִים **בְּאַחַד עָשָׂר,** וְלִפְעָמִים **בִּשְׁנֵים עָשָׂר, לֹא פָחוֹת** מִשְּׁנֵים עָשָׂר. **לֹא יוֹתֵר** מִשְּׁנֵים-עָשָׂר. **כֵּיצַד.** הַשְּׁיָרִים לְתָמִיד **עַצְמוֹ, בְּתִשְׁעָה** שִׁשָּׁה לְאֵיבָרִים, אֶחָד סֹלֶת וְאֶחָד חֲבִתִּין מְנַחִין אֶת יַיִן. **בְּחַג** חַג הַסֻּכּוֹת, שֶׁמְּנַסְּכִין גַּם מַיִם, **בְּיָד אֶחָד שְׁלוֹחִית שֶׁל מַיִם, הֲרֵי כָאן עֶשְׂרָה.** תָּמִיד שֶׁל **בֵּין הָעַרְבַּיִם** שֶׁל כָּל יום **בְּאַחַד עָשָׂר, הוּא עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה, וּשְׁנֵים** שְׁנֵי הַכֹּהֲנִים **בְּיָדָם שְׁנֵי גְּזִירֵי עֵצִים** דְּכְתִיב "וְעָרְכוּ עֵצִים עָלָיו" (וַיִּקְרָא ו, ה) וְלִמְדִים מִזֶּה שֶׁצָּרִיךְ לְהוֹסִיף בֵּין הָעַרְבַּיִם שְׁנֵי גְּזִירֵי עֵצִים. **וּבְשַׁבָּת הוּא עַצְמוֹ בְּתִשְׁעָה, וּשְׁנֵים** שְׁנֵי הַכֹּהֲנִים **בְּיָדָם שְׁנֵי בְּזִיכֵי** סִפְלֵי **לְבוֹנָה** של לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁהֵיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַשֻּׁלְחָן בְּיום לֶחֶם הַפָּנִים. **וּבְשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הַחַג** הַסֻּכּוֹת **שְׁנֵים עָשָׂר,** בּוֹסֵף לְשְׁנֵי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה **בְּיָד אֶחָד שְׁלוֹחִית שֶׁל מַיִם** לְנַסֵּךְ הַמַּיִם. **ז)** אֵיל שֶׁהוּא בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים **קָרֵב בְּאַחַד עָשָׂר כְּבָשִׂים,** הַבֶּשֶׂב **בְּחַמִּשָּׁה** כְּבָשִׂים, אֲבָל **הַקְּרָבָנוֹת וְהַסֹּלֶת וְהַיַּיִן בְּשִׁנֵּים עָשָׂר** שְׁנֵים הַכֹּהֲנִים. כֵּיוָן שֶׁאֵיל גָּדוֹל וְקִרְבָּנוֹת בְּבָקָר וְכֵן הַסֹּלֶת וְהַיַּיִן הָיָה מְרַבֶּה מִכֶּבֶשׁ, הָיָה צָרִיכִים שְׁנֵי כֹּהֲנִים לְכָל דָּבָר. **ח) קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה** א) הָרֹאשׁ בּ-ג) וְהָרֶגֶל, **בְּשְׁנֵים עָשָׂר בְּאַחַד** וְהָרֶגֶל **בְּשְׁנֵים עָשָׂר** שְׁנֵים נוֹשְׂאִים הָרֶגֶל. ד-ה) הָעֹקֶץ הַזָּנָב ד-ז) וְהָרֶגֶל הַשְּׁנִיָּה. **הָעֹקֶץ בְּשְׁנֵים וְהָרֶגֶל בְּשְׁנֵים.** ח) **הַחֵזֶה** יט-יא) **וְהַגְּרוֹן** מְקוֹם הַצַּוָּאר שֶׁבֵּין בְּנֵי הַכְּתֵפַיִם, **הַחֵזֶה בְּאַחַד וְהַגְּרוֹן בְּשְׁלֹשָׁה.** **שְׁתֵּי דְפָנוֹת בְּשְׁנֵים.** יח-טו) **שְׁתֵּי דְפָנוֹת בְּשְׁנֵים.** טז-יז) **הַקְּרָבָנוֹת** יט-כא) **וְהַסֹּלֶת** כב-כד) **וְהַיַּיִן בְּשְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה** כָּל אֶחָד מֵהֶם. **בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים** שֶׁצָּרִיךְ הַרְבֵּה כֹּהֲנִים, **בְּקִרְבָּנוֹת צִבּוּר. אֲבָל בְּקִרְבָּן יָחִיד, בְּשְׁנֵים עָשָׂר לְהַקְרִיב כְּלֵי לֶבֶד מִקְרִיב בְּלֹא פִּיס. הַסֹּשֶׁן וְנִתּוּחוֹ שֶׁל אֵלּוּ קָרְבָּן יָחִיד וְאֵלּוּ קָרְבָּן צִבּוּר שֵׁוִין שֶׁקְּשָׁרִין בְּזֵר וּבְכֹלָא פִּיס.**

פרק ג א) **אמר לָהֶם הַמְּמֻנֶּה** (הוא הַסֶּגָן) **בְּכָל יום אַחַר הַהַפְּיסוֹת: צְאוּ וְעַלּוּ** עַל מִקּוֹם גָּבוֹהַּ **שֶׁבַּעֲזָרָה וּרְאוּ אם הַגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה** שֶׁל תָּמִיד, **שֶׁהַשְּׁחִיטָה** פְּסוּלָה בַּלַּיְלָה, **שֶׁנֶּאֱמַר** (וִיקְרָא יט, ו) **"בְּיום זִבְחֲכֶם".** **אם הַגִּיעַ הַרּוּאֶה** שֶׁהֵאִיר הַמִּזְרָח **בְּדַרְגֵּי** הָאִיר הַבְּרִיחַ הַשַּׁחַר. **מִתְּחִילָּה** בְּזֶה **אוֹמֵר, כָּךְ** הָיָה הָרוֹאֶה אוֹמֵר: **הֵאִיר פְּנֵי כָל הַמִּזְרָח.** וְזֶה זְמַן יוֹתֵר מֵאֲרֹךְ מִדַּרְגֵּי, אוֹתָם שֶׁעוֹמְדִים לְמַטָּה לְאֹרֶךְ. **עַד שֶׁתַּחְבְּרוּן** הָאִם הַגִּיעַ הָאוֹר לְחִבּוּרָן וְזֶהוּ כְּדֵי לְהַזְכִּיר זְכוּת אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבְּחִבּוּרָן. **וְהוּא** זֶה שֶׁלְּמַעְלָה **אומר הֵן.** וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִין לוֹ לִישֹׁן בְּלֵיל יום-הַכִּפֻּרִים, **זְקֵנֵי בֵית דִּין** אוֹתָם שֶׁקָּרְאוּ לְפָנָיו בְּסֵדֶר עֲבוֹדַת הַיּוֹם, **לְזַקְנֵי הַכְּנֻיּוֹת** לְלַמְּדוֹ סֵדֶר חֲסִינַת הַקְּטֹרֶת, שֶׁהִיא עֲבוֹדָה קָשָׁה שֶׁבְּמִקְדָּשׁ. **וְהֶעֱלוּהוּ לַעֲלִיַּת בֵּית אַבְטִינָס** שֶׁהָיָה מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ. **וְהִשְׁבִּיעוּהוּ** זְקֵנֵי בֵית-דִּין שֶׁלֹּא יַתֵּן הַקְּטֹרֶת עַל הַמַּחֲתָה בְּהֵיכָל דֶּרֶךְ הַצְּדוֹקִים, **וְנִפְטְרוּ** זְקֵנֵי בֵית-דִּין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ רְשׁוּת **וְהָלְכוּ לָהֶם. וְאָמְרוּ** לוֹ זְקֵנֵי בֵית דִּין, **אישי אֲדוֹנִי כֹּהֵן גָּדוֹל, אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵית דִּין וְאַתָּה שְׁלוּחֵנוּ וְשֶׁלִּיחַ בֵּית דִּין,** וְעַל דַּעַת בֵּית דִּין אָנוּ מַשְׁבִּיעִין אוֹתְךָ **מִמִּי שֶׁשִּׁכְּנוּ שְׁמוֹ בְּבֵית הַזֶּה, שֶׁלֹּא תְשַׁנֶּה דָּבָר מִכָּל מַה שֶׁאֹמְרִנוּ לָךְ.** הוּא פּוֹרֵשׁ וּבוֹכֶה עַל שֶׁהֻשְּׁוּהוּ שֶׁמָּא בְּזִדּוּקֵי הוּא וְיִשְׁגֶּה, **וְהֵן הַזְּקֵנִים פּוֹרְשִׁין וּבוֹכִין** עַל שֶׁהֻשְּׁוּהוּ. **ד)** מָה הָיָה הַכֹּהֵן גָּדוֹל בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. **וְאם לֹא יִשְׁנוּ חֲכָמִים, תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין לְפָנָיו. וְאם רָגִיל לִקְרוֹת** בְּמִקְרָא, **קוֹרֵא, וְאם לֹא** שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לִקְרוֹת, **קוֹרִין לְפָנָיו.** וּבַמֶּה **קוֹרִין לְפָנָיו בְּאִיּוֹב וּבְעֶזְרָא, וּבְדִבְרֵי הַיָּמִים** שֶׁהֵם דְּבָרִים הַמּוֹשְׁכִים הַלֵּב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. **זְכַרְיָה בֶן קְבוּטִלָּא אומר, פְּעָמִים הָרִבּוּי קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאל,** שֶׁגַּם הוּא מוֹשֵׁךְ אֶת הַלֵּב. **ז) בִּקֵּשׁ** כֹּהֵן גָּדוֹל **לְהִתְנַמְנֵם,** פְּרִחֵי כְּהֻנָּה הַכֹּהֲנִים צְעִירִים, שֶׁעֲדַיִן הָיוּ מְתַרְחֵי לְפָרֹחַ **מִכִּין לְפָנָיו בְּאַצְבָּע צְרֻדָה** לְאַצְבָּע הַסְּמוּכָה לָאֶגְרוֹף (אוֹ הִתְעַכְּבוּת הַנִּקְבָּרֵת אֲמַת). מְחַבֵּר אֶגְרוֹף לְאֶצְבָּע וְשׁוּמְקָה בְּכֹחַ וּמַכֶּה אוֹתוֹ בְּמַשְׁמַע קוֹל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִישַׁן. **וְאומְרִים לוֹ, אישי אֲדוֹנִי כֹּהֵן גָּדוֹל, עֲמוֹד וְהָפֵג אַחַת עַל הָרִצְפָּה שֵׁם עַל הָרִצְפָּה שֶׁעָה אַחַת עַל הָרִצְפָּה.** שִׁיש לְהָסִיר חָמֵץ, וְתִסּוֹר הַשֵּׁנָה וְלֹא תִישַׁן. **וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ** בְּשִׁירִים וּבְתִשְׁבָּחוֹת שֶׁבְּשִׁירֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבּוֹ אָמְרוּ לְפָנָיו אם כֵּן? לֹא יַבְנֶה בֵּית שְׁוָא עַמְלוּ בוֹנָיו בוֹ (תהלים קכז א) (תפא"י) **עַד שֶׁיִּגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה** שֶׁל תָּמִיד הַשַּׁחַר. **ח) בְּכָל יום תּוֹרְמִין** אֶת **הַמִּזְבֵּחַ** תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, שֶׁחוֹתֵךְ מִן הַדֶּשֶׁן שֶׁעַל הַמִּזְבֵּחַ בְּמַחְתָּה מָלֵא קוֹמְצוֹ וְנוֹתֵן בְּמִזְרָח הַמִּקְלָט וּנְבֹלָע מִן הַמִּקְלָט, **בִּקְרִיאַת הַגֵּבֶר** קְרִיאַת הַתַּרְנְגֹל שֶׁהוּא עֲלוֹת הַשַּׁחַר, **או סְמוּךְ לוֹ** קָצָת. **בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו.** אֲבָל **בְּיום הַכִּפּוּרִים** הָיוּ מַחְזִירִין אוֹתוֹ לְמִזְרָח הַמִּקְלָט כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין לְדֶשֶׁן הַיּוֹם, **וּבְרָגְלִים** שֶׁעוֹלִים לְרֶגֶל הַיּוֹם; וּמְכִינִים הַרְבֵּה קָרְבָּנוֹת מִתְּאַסֵּף הַרְבֵּה אֹפֶר עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְהָיוּ צְרִיכִים זְמַן רַב לְאַסֵּף אֶת הָאֹפֶר לְתַפֵּחַ, וְהוּא גַּל גָּדוֹל שֶׁל אֹפֶר בְּמִזְרַח הַמִּזְבֵּחַ, שֶׁנְּרָאֶה כְּתַפּוּחַ. הָיוּ מַשְׁכִּימִים לָזֶה מֵאֶמְצוּתָם הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁה